

Belofte maakt schuld

Posted on 03/11/2020

Waarschijnlijk kent iedereen de uitdrukking “belofte maakt schuld”. Wellicht in een ander vorm zoals “wat je belooft moet je nakomen”, maar ieder mens snapt wat ermee bedoeld wordt. Het is een belangrijk pedagogisch en psychologisch gegeven. Het heeft namelijk alles te maken met **geloofwaardigheid, gezag** en **vertrouwen**. Stel je eens voor dat een docent op de basisschool belooft dat als alle leerlingen de hele week geen ruzie maken ze vrijdagmiddag iets leuks gaan doen, en dat dan vervolgens niet nakomt. Resultaat is niet alleen teleurgestelde leerlingen. Het vertrouwen in en de geloofwaardigheid van de docent zijn aangetast en daarmee het gezag. De volgende keer dat de docent zoiets belooft, is de kans dat de leerlingen hun best doen een stuk kleiner.

Jullie snappen wellicht al waar ik naartoe wil met mijn betoog. De afgelopen weken is ons tijdens de persconferenties (en vooral tijdens het laatste persmoment van twee weken geleden) door minister-president Mark Rutte en minister Hugo de Jonge een belofte gedaan. Helaas wel in negatieve vorm, maar niettemin een belofte. Kortgezegd kwam het erop neer dat wanneer het aantal corona besmettingen zou dalen er geen nieuwe maatregelen zouden volgen. Nu loopt het aantal corona besmettingen de laatste dagen duidelijk terug. Kat-in-het-bakkie zou je zeggen. Wat schets mijn verbazing: in (al dan niet expres) uitgelekt plannen staat dat vanavond nieuwe maatregelen worden aangekondigd. Kijk, en daar gaat het mis. Hoe nodig die maatregelen wellicht ook zijn (daarover valt te twisten en dat ga ik nu niet doen) er is een belofte gedaan aan “den ganse Nederlandse natie”. En belofte maakt schuld.

Ik heb geen idee wat er vanavond wordt aangekondigd. Dat weten we over een paar uur. Wat ik wel weet is dat het draagvlak voor de maatregelen (voor zover die er nog steeds waren) steeds verder afbrokkelt. Dat heeft alles met verbroken beloftes, een onduidelijke visie en soms (ik noem het beestje maar bij de naam) paniekvoetbal te maken. Ik vergelijk het Nederlandse volk even voor het gemak met kinderen. Wat gebeurt er met kinderen wanneer ze merken dat hun ouders in paniek raken? Ze raken zelf ook in paniek. Wat gebeurt er met kinderen wanneer ze merken dat ouders hun beloftes niet nakomen? Ze luisteren simpelweg niet meer naar ze en gaan hun eigen gang. En dat is nu precies wat ik (in een wijde) kring om mij heen zie gebeuren. Mensen willen zich best aan maatregelen houden, zolang ze het nut ervan inzien, zolang er perspectief wordt geboden, zolang ze hoop hebben. En die dingen zijn in kort tempo de grond in geboord.

Ik hoop dat het kabinet vanavond een wijs besluit neemt. Ik sta niet graag in hun schoenen en ik weet het ook niet beter, dat durf ik best toe te geven. Maar één ding is bij mij heilig: belofte maakt schuld.